

(זמנים ומועדי ישראל בראי תרבות ויצירה ישראלית)

ט"ו בשבט

זמן למחשבה אישית (למה שותלים?)

בתלמוד הבבלי (תענית דף כג ע"א) מובא מעשה אודות חוני המעגל:

"אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק (חוני) היה מצטער על (הבנת) מקרא זה 'שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים' (תהלים קכ"ו א). אמר (חוני): האם ייתכן שיישן אדם שבעים שנה ברציפות בחלום?! יום אחד היה (חוני) מהלך בדרך, ראה את אותו האיש שהיה נוטע חרוב. אמר לו: חרוב זה, עד כמה שנים צריך להמתין כדי שיטען פירות? אמר לו עד שבעים שנה לא יטען בפעם ראשונה. אמר לו חוני לאיש: האם פשוט לך שתחיה עוד שבעים שנה? אמר לו אותו האיש: אני מצאתי את העולם נוטע בחרובים, כמו ששתלו עבורי אבותי - כך אני שותל לבני."

זמן לחזור למקור (מה הקשר בין ט"ו בשבט והתנועה הציונית?)

התאריך ט"ו בשבט נזכר לראשונה במשנה, מסכת ראש השנה א':
"אֲרֶבֶעָה רְאִשֵׁי שָׁנִים הֵם.

בְּאֶחָד בְּנִיסָן – רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִים וְלְרֹגְלִים.

בְּאֶחָד בְּאֵלוּל – רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי.

בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי – רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלִשְׁמַטִּין וְלִיִּזְבוּלוֹת, לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת.

בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט – רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: בְּחֻמְשָׁה עֶשְׂרֵי בּוֹ".

עם ראשית הציונות והקמתן של המושבות הראשונות בארץ ישראל קיבל ט"ו בשבט משמעות נוספת – טקס הנטיעות הראשון של ט"ו בשבט התקיים בשנת תרמ"ד (1884), במושבה ייסוד המעלה. ההיסטוריון זאב יעבץ, ששימש גם מחנך ומנהל בית ספר, יצא בקריאה לקבוע את ט"ו בשבט כחג הנטיעות, ובט"ו בשבט שנת תר"ן – 1890 לקח את תלמידיו לנטיעת עצים במושבה זיכרון יעקב. בתחילת המאה ה-20, בשנת 1908, הכריזה הסתדרות המורים והגננות בארץ ישראל על ט"ו בשבט כחג הנטיעות. הרעיון קיבל את אישורם של מוסדות התנועה הציונית (שפעלו באותן שנים, לפני הקמת המדינה). ומנהג הנטיעות התקבל בכל מוסדות החינוך העבריים והתבצע באמצעות והקרת הקיימת לישראל) [לקריאה נוספת](#) בעברית, [ובספרדית](#).

זמן לשיח (איך "שותלים" ציונות? או - הזמנה לסדר)

פרות חמישה עשר
[מילים ולחן](#): נעמי שמר

שָׁלַג עַל עִירִי כֵּל הַלִּילָה נַח.
אֶל אַרְצוֹת הַחוּם אֶהוּבִי הֵלֶךְ.
שָׁלַג עַל עִירִי וְהַלִּילָה קָר
מֵאַרְצוֹת הַחוּם לִי יָבִיא תִמְרָה.

דָּבַשׁ הַתְּאֵנָה, מִתֵּק הַחֲרוּב
וְאוֹרְחַת גְּמִלִים עֲמוּסִי כֵּל טוֹב.
הִנֵּה שׁוֹב יָשׁוּב שְׁמֶשׁ לְבָבִי
וּמִשָּׁם תִּפּוּחַ זָהָב יָבִיא.

שָׁלַג עַל עִירִי נַח כְּמוֹ טְלִית.
מֵאַרְצוֹת הַחוּם מָה הַבֵּאתִי לִי.
שָׁלַג עַל עִירִי, שָׁלַג עַל פְּנֵי
וּבְתוֹךְ הַפְּרִי כֵּל גַּעְגּוּעִי.

נוסחים לסדרי ט"ו בשבט [בעברית](#), [אנגלית](#), [ספרדית](#).